

An analysis of the cognitive patterns of the eighth-grade students about the treaties that ended the Ottoman Empire through the WAT

Sibel YAZICI

Afyon Kocatepe University, Faculty of Education, E-mail: syazici@aku.edu.tr

İlhan KULACA

Afyon Kocatepe University, Institute of Social Sciences, E-mail: ilhan.kulaca@gmail.com

Abdurrahman ERTÜRK

Afyon Kocatepe University, Institute of Social Sciences, E-mail: aertürk46@gmail.com

Article Info

Article Type	Research & Theoretical
Received	24.11.2020
Accepted	02.04.2021
DOI	https://doi.org/10.17497/tuhed.830434
Cite	Yazıcı, S., Kulaca, İ. & Ertürk, A. (2021). An analysis of the cognitive patterns of the eighth-grade students about the treaties that ended the Ottoman Empire through the WAT. <i>Turkish History Education Journal</i> , 10(1), 1-15. https://doi.org/10.17497/tuhed.830434
Ethics Declaration	During the research and writing process of the study, necessary scientific, ethical and rules were followed. The necessary ethical permission was obtained from Afyon Kocatepe University Social Sciences and Humanities Research Ethics Committee (12.10.2020-170).
Acknowledge	The study was presented as an oral presentation at IPCEDU 2020 International Pegem Conference on Education held on September 16-19, 2020.

An analysis of the cognitive patterns of the eighth-grade students about the treaties that ended the Ottoman Empire through the WAT

Sibel YAZICI

Afyon Kocatepe University, Faculty of Education, E-mail: syazici@aku.edu.tr

İlhan KULACA

Afyon Kocatepe University, Institute of Social Sciences, E-mail: ilhan.kulaca@gmail.com

Abdurrahman ERTÜRK

Afyon Kocatepe University, Institute of Social Sciences, E-mail: aertürk46@gmail.com

Abstract

The course History of Revolution and Kemalism is significant in understanding the conditions when the Republic of Turkey was established. This study has attempted to reveal the cognitive patterns of the eighth-grade students concerning the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres which ended the Ottoman State. Phenomenology, one of the qualitative research methods, was used in the study. The participants were selected using the criterion sampling technique. They were 116 eighth-grade students. The data were collected through the word association test (WAT). Additionally, the participants were also asked to write a statement about their perceptions of these two treaties. The data obtained were examined using content analysis. The findings from the WAT indicate that the students produced the statements about the Armistice of Mudros of which 85% are valid. It is 76% for the Treaty of Sèvres. Therefore, it can be stated that the participants have much more active perceptions about the Armistice of Mudros in contrast to the Treaty of Sèvres. The WAT data also reveal that the participants have a common cognitive understanding about these treaties which are categorized into five groups: the situation following the treaties, the reasons for the treaties, reactions in regard to these treaties, psychological situations about them, and a group of entities in regard to the treaties such as space, time, figures and countries involved. The analysis of the key terms produced by the participants indicates that 70% of them are scientific terms, 26% of them superficial terms, and 4% misconceptions. Therefore, it is possible to state that the students who participated in the study have a sufficient cognitive understanding of these two treaties. The study is one of the attempts to reveal the cognitive understanding of the students about historical events in social studies courses.

Keywords: history of revolution and Kemalism, the armistice of Mudros, treaty of Sèvres, word association test

Introduction

One of the major goals of the social studies course is to produce active citizens. The social studies courses contain history, and the course at the eighth grade is delivered through the History of Revolution and Kemalism courses. The ultimate goal of the course is to produce students who like their country and nation, know and use their rights, perform their responsibilities, have a national awareness, and adopt the national, spiritual, and universal values (MONE, 2018). To this end, the course covers many distinct political, military, and social events that occurred in the past 150 years in Turkey. The course has a significant role to play in the transmission of citizenship understanding. The teaching method of the course is not a traditional lecturing method that involves the direct transmission of these events. Instead, it relies on a teaching method that aims at permanent learning and at interpreting the current events depending on the past events through indirect transmission (Barr, Barth and Shermis, 2013).

Two of the topics discussed in the course are the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres Mondros which led to the dissolution of the Ottoman Empire. Following the defeat of the Empire in World War I, Kazım Karabekir Pasha (1992) stated, "If the defeated side wants peace, the victorious side will bind him to his order with the conditions of the armistice that he will make him accept first". The agreements resulted in the countries becoming open to occupation and drifting towards fragmentation. In the face of the emerging events, people started to show signs of resistance from time to time. In particular, the British intervened in Ottoman politics to make the conditions suitable for them, causing tiredness, despair, and pessimism in the country (Türkmen, 2000: 616). These negative events caused the emergence of the national struggle and ultimately the establishment of a new state.

Both the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres are among the topics of the eighth grade. History of Revolution and Kemalism course (2018). The related learning outcomes are expressed in the educational program of the course as follows: RHK.8.2.3. "Students analyze the attitudes of the Ottoman government, Mustafa Kemal, and the people concerning the signing and implementation of the Armistice of Mudros". RHK.8.2.8 "Students analyze the reactions of Mustafa Kemal and the people in relation to the signing of the Treaty of Sèvres". These statements require students to be aware of the events following these two treaties and to evaluate the resulting events. Students need to have creative thinking which accompanies original and evaluative thinking. For this reason, traditional teaching methods should be eliminated to support the creative ideas of students (Kaya, 2014).

Alternative assessment and evaluation tools reveal students' creative and critical thinking levels and determine to what extent they learn together with their views on learning environments. One of these tools is Word Association Test (WAT). Developed to determine the relationship between the concepts formed in the cognitive structure and the adequacy of the level of this relationship, WAT is one of the widely used measurement tools (Bahar, Johstone and Sutcliffe, 1999; Bahar and Özatlı, 2003; Özatlı and Bahar, 2010). This tool is also used in determining students' readiness levels, measuring the quality of teaching after the lesson, and correcting student misconceptions if any. For this reason, WAT has recently been used widely in educational research. The tool has been used in the following

fields of educational science: science education (Bahar and Özatlı, 2003; Nakiboğlu, 2008; Ercan, Taşdere and Ercan, 2010, Özata Yücel and Özkan, 2010; Özatlı and Bahar, 2010; Köseoğlu and Bayır, 2011; Polat, 2013; Kurt and Ekici, 2013; Akpınar, 2016; Ayaz, Karakaş and Sarıkaya., 2016; Önel and Yüce, 2016), educational sciences (Çiftçi, 2009; Eren, 2012; Ekici, Gökmen and Kurt, 2014, Altıntaş, Gökçen Kabaran and Kabaran 2018), and social studies education (Deveci, Köse and Gürdoğan, 2014, Aydemir, 2014; Keskin and Örgün, 2015; İnel and Akar Üztemur, 2016; Keskin, Örgün and Akbulut, 2017; Tokcan and Yiter, 2017; İnel and Ünal, 2018, Doğan, Yücel Güngör and Güngör, 2018; Özdemir, 2018; Tuna, 2018, Kaya and Bozyiğit, 2019; Yazıcı, Yazıcı, Kulaca and Ertürk, 2019, Gürkan, Aksoy and Erbağcı 2020).

However, this tool has been rarely used to reveal the students' cognitive patterns in relation to the topics covered in the course History of Revolution and Kemalism (Bahar and Kılıç, 2001; Köçer and Demir, 2009; Işıklı, Taşdere, and Göz, 2011). Therefore, this study will contribute to the previous findings related to the students' cognitive patterns concerning the topics covered in the social studies courses focusing on historical events. In the study which aimed at uncovering the eighth-grade students' cognitive patterns in relation to the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres which caused the dissolution of the Ottoman Empire through the administration of WAT, the following research questions were developed:

- What are the eighth-grade students' cognitive patterns about the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres?
- How can the eighth-grade students' cognitive patterns be grouped in relation to the Armistice of Mudros and the Treaty of Sevres?

Method

Model of the Study

As a qualitative research, the study observed? the facts and situations in their natural environment and tried? to understand what meanings the participants attribute to these phenomena and events (Merriam, 2015). The aim of the studies with qualitative designs is to present a descriptive result on the study topic (Yıldırım and Şimşek, 2016; Karasar, 2014). Phenomenology which is part of the qualitative research methods was used in the study aiming at uncovering the eighth-grade students' cognitive patterns in relation to the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres which caused the dissolution of the Ottoman Empire.

Phenomenology is a research method that is commonly used in studies that aim to investigate phenomena such as events, experiences, perceptions, orientations, concepts, and situations in the world we live in (Yıldırım and Şimşek, 2016).

Participants

The participants of the study were 116 eighth-grade students attending two different secondary schools in the Köşk district of Aydın during the school year of 2019-2020. The participants were chosen using the criterion sampling technique which is part of the purposeful sampling. In the criterion sampling technique, some criteria are identified and

the participants who can present the necessary data about the study topic are chosen based on these criteria (Marshall, 1996). The criteria used in the study were two outcome statements in the educational program of the History of Revolution and Kemalism which are given below: “Students analyze the attitudes of the Ottoman government, Mustafa Kemal and the people in relation to the signing and implementation of the Armistice of Mudros” and “Students analyze the reactions of Mustafa Kemal and the people in relation to the signing of the Treaty of Sèvres”.

The necessary ethical permission was obtained from Afyon Kocatepe University Social Sciences and Humanities Research Ethics Committee (12.10.2020-170).

Data Collection Tool

Before the collection of the data, ethical permission dated 12.10.2020 and numbered 170 was taken from Afyon Kocatepe University Scientific Research and Publication Ethics Committee in Social Science and Humanities. The data of the study which aims at uncovering the eighth-grade students’ cognitive patterns in relation to the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres which caused the dissolution of the Ottoman Empire were gathered through the administration of WAT. It was found appropriate to use five keywords by taking the opinions of academicians who are experts in social sciences and history. The data collection process was carried out under the supervision of one of the authors during the class hours following the teaching of the topics in the History of Revolution and Kemalism related to the Armistice of Mudros and Treaty of Sèvres. Before the data collection process, the students were informed about the function of the measurement tool by providing examples of different subjects related to WAT. The students were given 30 seconds for each word. The duration was determined based on the previous findings (Bahar and Özatlı, 2003; Ercan, Taşdere and Ercan, 2010; Polat, 2013; Keskin and Örgün, 2015). Additionally, additional time was given to the participants for the writing of the sentences regarding the treaties.

Figure 1

Sample Student Answer Sheet Belongs to S30

Mondros Ateşkes Antlaşması	işgal	Sevr Barış Antlaşması	Paris
Mondros Ateşkes Antlaşması	zuvay-ı Milliye	Sevr Barış Antlaşması	öle dogmak
Mondros Ateşkes Antlaşması	Fiilen yokolmak	Sevr Barış Antlaşması	işgal
Mondros Ateşkes Antlaşması	ordunun terhisı	Sevr Barış Antlaşması	Damat Ferit
Mondros Ateşkes Antlaşması	24. mabelle	Sevr Barış Antlaşması	istanbul hükümeti
Antlaşmalarla İlgili Bir Cümle	Bu antlaşmalar Anadolu'da işgale sebep oldu.		

Data Analysis

The content analysis was employed to examine the data collected. The goal in using the content analysis is to reach the concepts and connections which account for the data obtained (Yıldırım and Şimşek, 2016). The data were all coded, and several categories were generated from them. In the analysis, keywords, the number of words, and the number of related statements were found, and tables were generated to show them. The scoring of the keywords was as follows: 1 for related ones and 0 for unrelated ones. The number of

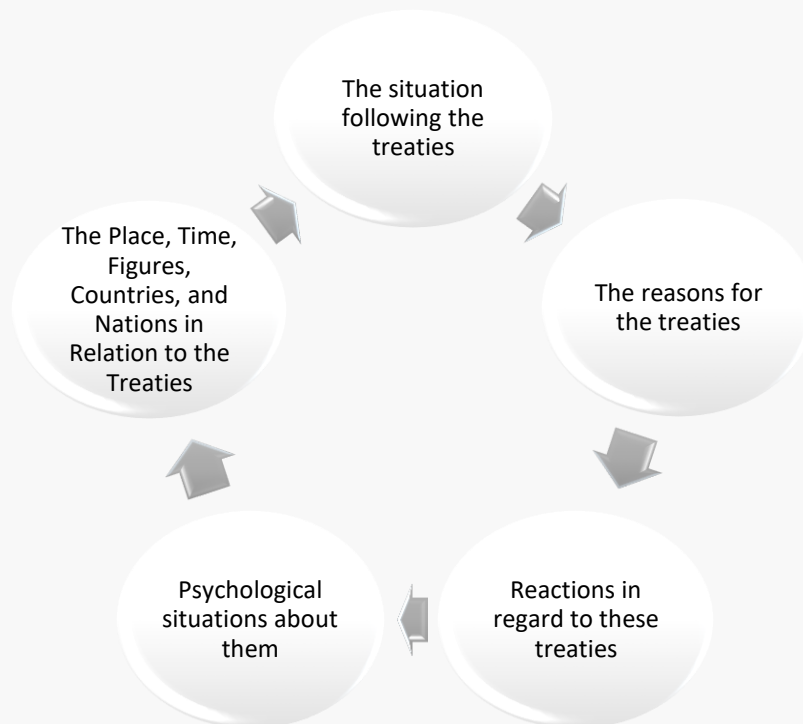
irrelevant words and no answer for the Armistice of Mudros was 95 and, they were 141 for the Treaty of Sèvres. The number of the relevant words for the Armistice of Mudros was found to be 505 (85%); and, for the Treaty of Sèvres, it was 454 (76%). The categories were generated for the number of these relevant words for each treaty. The words associated with the categories and their frequencies were calculated and tabulated. In order to establish reliability, the views of each author were compared during the determination of key (relevant) words, coding, the generation of categories, and the analysis of sentences. The reliability coefficient was found using the formula $[\text{Number of agreements} / (\text{Number of agreements} + \text{Disagreement}) \times 100]$. The reliability coefficient was found to be 92%. It is reported that the reliability coefficient that is higher than 70% refers to reliable data analysis (Miles and Huberman, 1994).

Findings

This section includes the findings obtained from the data collected in the study and Tables showing the results obtained in line with these findings. The sentences related to the categories, words, word numbers, and frequencies obtained from the WAT are presented in Tables. Figure 2 below shows the categories generated from the analysis of the words produced by the participants regarding the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres.

Figure 2

Students' Cognitive Patterns in Relation to the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres

As can be seen in the participants produce a total of 119 concepts regarding the Armistice of Mudros ($f=505$) and 99 concepts ($f=454$) for the Treaty of Sèvres. Figure 2 presents the students' cognitive patterns in relation to the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres. The categories that emerged are as follows: the situation following the treaties, the reasons for the treaties, reactions towards the treaties, their psychological

effects, and space, time period, figures, countries, and nations related to the treaties. The categories of the situation following the treaties are given in Table 1.

Table 1

Categories of the Situation Following the Treaties

Category	Concepts	
	Armistice of Mudros (f)	Treaty of Sèvres (f)
The Situation following the Treaties	Occupation (30), to perish (26), to be defenseless (14), to be tied up (12), to dissolve the army (10), to be captured (9), to be torn apart (9), to be occupied 24/7 (9), to disappear (8), loss (8), death warrant (7), confiscation (6), Straits (6), discharge (5), six vilayets (provinces) (5), Vebdes (4), communication (4), shattered (4), swamp (4), the control of the Allied powers (4), Mosul invasion (3), harmful societies (3), starting from scratch (3), In favor of the Entente States (3), Mosul invasion (3), the beginning of the murder (3), unprotected (2), oil (2), invasion of Anatolia (2), against us (2), dried tree (2), restriction (2), harmful (2), mandatory (2), occupation (2), occupation plan (2), open to occupation (2), Ottoman army (2), railways (1), ship (1), loss of independence (1), territorial integrity (1), media (1), the nature of the treaty, not the cease-fire (1), coal (1), mandate (1), foreign countries (1), shroud (1), exception (1), by default (1), lightning armies demobilization (1), strategic point (1), the end (1), communication will be cut off (1), being unable to do anything (1), justification for the occupation (1), Anatolia is now vulnerable (1), beginning of the occupation (1)	Death warrant (16), shattered (11), capitulations (10), capitulation (10), surrender (9), Hejaz-Yemen separated (6), the heaviest treaty (5), loss (5), Straits (5), end (4), against independence (4), ruthlessness (3), game over (3), Marmara shores (2), homeland borders (2), Kirkuk to the British (2), delayed treaty (2), against the Ottomans (2), military service is not obligatory (2), pulling our pin (2), restricting (2), cage (2), commission (1), Straits Commission (1), split (1), ignoring the national will (1), only 50 thousand soldiers (1), last and heavy (1), bomb (1), Mudros like (1), mandate and patronage (1), Treaty of Moscow (1), bloody treaty (1)
Total number of words	59	33
Total frequency	246	120

As can be seen in Table 1, several categories are generated concerning the situations following the treaties. The participants produced 59 categories for the Armistice of Mudros (f=246) and 33 categories for the Treaty of Sèvres (f=120). Those for the former are much higher than those for the latter. It may be stated that cognitive patterns for the Armistice of Mudros are much more intense. The commonplace categories and their frequency for the Armistice of Mudros are as follows: Occupation (30), to perish (26), to be defenseless (14), to be tied up (12), to dissolve the army (10), to be captured (9), to be torn apart (9), to be occupied 24/7 (9), to disappear (8), loss (8), death warrant (7), confiscation (6), Straits (6), discharge (5), six vilayets (province) (5), Vebdes (4), communication (4), shattered (4), swamp (4), and the control of the Allied powers (4). The common categories and their frequency for the Treaty of Sèvres are as follows: Death warrant (16), shattered (11), capitulations (10), capitulation (10), surrender (9), Hejaz-Yemen separated (6), the heaviest treaty (5), loss (5), Straits (5), end (4), and against independence (4). All of these categories are negative indicating the participants' negative attitudes towards these treaties. It is reported that the Mudros Armistice caused the occupation and de facto disintegration while

the Treaty of Sèvres led to the dissolution which is called a death warrant. The categories concerning the reasons for the treaties are presented in Table 2.

Table 2

Categories Concerning the Reasons for the Treaties

Category	Concepts	
	Armistice of Mudros (f)	Treaty of Sèvres (f)
The Reasons for the Treaties	Article 7 (29), Article 24 (25), dissolution of the army (10), submissive attitude (2), unresponsive İstanbul Government (1), Fourteen points (1), World War I (1), Sick man of Europe (1), foreign countries (1), cowardice (1)	Occupation plan (26), İstanbul Government (16), World War I (6), Ottoman cake (5), Parliament (5), Entente States (central powers) (3), parliament (1)
Total number of words	11	7
Total frequency	73	62

Table 2 presents the categories concerning the reasons for these treaties. The participants produced 11 categories for the Armistice of Mudros (f=73) and seven categories for the Treaty of Sèvres (f=50). Although the concepts for the Armistice of Mudros are higher than those for the Treaty of Sèvres, their frequency is similar. The common categories and their frequency for the Armistice of Mudros are as follows: Article 7 (29), Article 24 (25), dissolution of the army (10), and submissive attitude (2). The dense categories and their frequency for the Treaty of Sèvres are as follows: Occupation plan (26), İstanbul Government (16), World War I (6), Ottoman cake (5), Parliament (5), and Entente States (central powers) (3). Concerning the Armistice of Mudros, the participants emphasized articles 7 and 24 as well as the dissolution of the Ottoman army and the submissive approach of the İstanbul Government. For the participants, the Treaty of Sèvres was an occupation plan and occurred as a result of the inefficient approach of the İstanbul Government and World War I. The categories regarding the reactions of the related parties towards the treaties are given in Table 3.

Table 3

Categories Regarding the Reactions of the Related Parties Towards the Treaties

Category	Concepts	
	Armistice of Mudros (f)	Treaty of Sèvres (f)
Reactions of the Related Parties towards the Treaties	Kuvay-ı Milliye (16), National struggle (10), War of Independence (7), traitor (7), starting from scratch (3), Parliament (2), public reaction (2), beneficial societies (2), Turkish power (1), a new war (1), Anatolian people (1), societies (1), country integrity (1), press release (1), new regime (1), rebirth (1), sunrise after death (1), breathing (1), new regime (1), joint decision (1)	Stillborn (43), traitor (18), The War of Independence(11), determination and determination (7), to invalidate (7), to ignore (7), the revolt of the nation (3), the map we torn (2), determination (2), rejection (2), BMM (2), perseverance (2), public reaction (2), cannot end like this (1), cannot be divided like this (1), war (1), objection (1), impossible (1), reaction (1), new wars (1), National Pact (1), opposition (1), Soviet Russia did not recognize (1), Treaty of Alexandropol (1)
Total number of words	20	24
Total frequency	61	118

As can be seen in Table 3, several categories regarding the reactions towards the treaties are developed. The participants produce 20 categories for the Armistice of Mudros (f=61) and 24 categories for the Treaty of Sèvres (f=118). Although the number of the categories are similar, the frequency of the categories concerning the Treaty of Sèvres is much higher. Therefore, it can be stated that the reactions towards the latter are much more frequent. The common categories and their frequency for the Armistice of Mudros are as follows: Kuvay-ı Milliye (16), National struggle (10), War of Independence (7), traitor (7), starting from scratch (3), Parliament (2), public reaction (2), and beneficial societies (2). The dense categories and their frequency for the Treaty of Sèvres are as follows: Stillborn (43), traitor (18), The War of Independence (11), determination and determination (7), to invalidate (7), to ignore (7), the revolt of the nation (3), the map we torn (2), determination (2), rejection (2), BMM (2), perseverance (2), and public reaction (2). The students think that both agreements are unacceptable and led to the start of the War of Independence. Expressions are stating that the National Forces or Kuva-yı Milliye was established, and the national struggle was started against the invasions following the Mondros Armistice Treaty. It is also implied that the Treaty of Sèvres was stillborn and unacceptable and that the conditions would change with determination and decisiveness. The categories about the psychological atmosphere following the treaties are given in table 4.

Table 4

Categories About the Psychological Atmosphere Following the Treaties

Category	Concepts	
	Armistice of Mudros (f)	Treaty of Sèvres (f)
Psychological Atmosphere following the Treaties	Despair (9), ending (4), negativity (3), hopelessness (2), anxiety (1), open helplessness (1), breathing (1), faces not smile (1)	Exhausted (10), tears (10), pain (5), running out (5), unacceptable (5), grief (4), old eyes (4), crying (2), difficulty (2), difficult situation (1), the people are mourning (1), the hands are tied up (1)
Total number of words	8	12
Total frequency	22	50

Table 4 shows the categories of the psychological atmosphere following the treaties. The participants produce eight categories for the Armistice of Mudros (f=22) and 12 categories for the Treaty of Sèvres (f=50). Although the number of categories is similar for both treaties, the frequency of these categories suggests that the Treaty of Sèvres (f=118) has a much more intense perception among the participants. The categories and their frequency for the Armistice of Mudros are as follows: despair (9), ending (4), negativity (3), hopeless eyes (2), anxiety (1), open helplessness (1), breathing (1), and faces not smile (1). The categories and their frequency for the Treaty of Sèvres are as follows: exhausted (10), tears (10), pain (5), running out (5), unacceptable (5), grief (4), old eyes (4), crying (2), difficulty (2), difficult situation (1), the people are mourning (1), and the hands are tied up (1). The participants imply that both treaties caused a negative psychological atmosphere. Despair is identified with the Armistice of Mudros whereas the Treaty of Sèvres produces exhaustion, desperation, tears, and pain. The categories about the place, time, figures, countries, and nations regarding the treaties are given in Table 5.

Table 5

Categories about the Place, Time, Figures, Countries, and Nations Regarding the Treaties

Category	Concepts	
	Armistice of Mudros (f)	Treaty of Sèvres (f)
The Place, Time, Figures, Countries, and Nations Regarding the Treaties	Rauf Orbay (7), Vilayet-i sitte (5), Admiral Calthrope (4), İstanbul (3), Mustafa Kemal (3), Atatürk (2), Minister of the Navy (2), Bursa (1), İsmet Pasha (1), Urfa (1), Antep (1), 30 October 1918 (19), Lemnos island (18), Moudros port (4), port (1), name of the port (1), British (13), Greeks (10), Bulgarians (3), Armenian state (2), minorities (2)	Damat Ferit (14), Mustafa Kemal (5), sultan (5), Rıza Tevfik Pasha (2), Mosul Kirkuk (2), Mosul (2), Sanremo (2), Lebanon (1), the great leader (1), Thrace (1), Kazım Karabekir (1), Paris (19), 10 August 1920 (13), Sèvres town (2), 29 October 1923 (1), Greeks (12), British (12), Armenian state (9), Ottoman state (2), Greek cavuru (1), Iran (1), Palestine (1), Araps (1),
Total number of words	21	23
Total frequency	103	104

Table 5 indicates the categories produced by the participants regarding the places, periods, figures, countries, and nations concerning the treaties. The participants produced 21 categories for the Armistice of Mudros (f=103) and 23 categories for the Treaty of Sèvres (f=104). Both the number of the categories and the frequency of these categories are the same for the treaties. The categories and their frequency for the Armistice of Mudros are as follows: 30 October 1918 (19), Lemnos island (18), British (13), Greeks (10), Rauf Orbay (7), Vilayet-i sitte (5), and Admiral Calthrope (4). The dense categories and their frequency for the Treaty of Sèvres are as follows: Paris (19), Damat Ferit (14), 10 August 1920 (13), Greeks (12), British (12), Armenian state (9), Mustafa Kemal (5), and sultan (5). The places, dates, nations, and signatories regarding the signing of two treaties are frequently expressed categories. Table 6 presents the characteristics of the statements by the participants concerning two treaties.

Table 6

Characteristics of the Statements by the Participants Concerning the Armistice of Mudros and the Treaty of Sèvres

Characteristics of the statements	Sample statements	f	%
Statements with superficial information (SSI)	S4 "Do not be afraid to speak the truth."	30	26
	S17 "Who said it has died? Now let them say that the king is back."		
	S23 "Don't forget the blue sky is always there, even though sometimes it is covered by the clouds."		
	S28 "Everyone was alive, but there was no life at all. Everyone was both alive and dead."		
	S39 "Turkish land was unhappy."		
S53 "No matter how much we agreed, we do not agree."			

Statements including scientific knowledge (SSK)	S7 "Either independence or death"		
	S19 "With these treaties, they wanted to shatter and destroy us."		
	S33 "These treaties ignored our nation."		
	S45 "These treaties caused the occupation."	81	70
	S56 "The goal was to end the Ottoman Empire."		
	S62 "Both treaties were in favor of the Allied Powers."		
Misconceptions	S65 "The occupiers tried to impose treaties, ignoring our country's integrity."		
	S9 "The Treaty of Sèvres was made with Armenians."		
	S110 "The Armistice of Mudros was signed in 1922, and the Treaty of Sèvres was signed on 24 October 1923."	5	4

As can be seen in Table 6, the statements of the participants regarding two treaties are categorized under three sub-categories: statements containing scientific knowledge (SSK), statements containing superficial information (SSI), and statements containing misconceptions (SM). It is found that the rate of SSK is 70%, the rate of SSI is 26%, and the rate of SM is 4%. Given that, it can be argued that the participants acquired a sufficient level of knowledge concerning these treaties. The content of SSK is mostly about the situation that occurred following the treaties. Some examples of these statements are as follows: "Either independence or death" (S7) and "With these treaties, they wanted to shatter and destroy us." (S19). The content of SSI is found to convey mostly emotional remarks such as "Who said it has died? Now let them say that the king is back." (S17) and "Don't forget the blue sky is always there, even though sometimes it is covered by the clouds." (S23). Although the rate of the statements containing misconceptions is low (4%), there are serious misconceptions about the countries involved and historical periods regarding the treaties. Some examples of such statements are as follows: the report by S9 "The Treaty of Sèvres was made with Armenians." Another participant, S110, produced the following statement in which there are misconceptions about the date of the treaties: "The Armistice of Mudros was signed in 1922, and the Treaty of Sèvres was signed on 24 October 1923."

Conclusion

It was found that the participants produced meaningful categories regarding the Armistice of Mudros with the rate of 85% and regarding the Treaty of Sèvres with the rate of 76%. Therefore, it could be stated that the participants have acquired the learning outcomes for the eighth grade of the History of Revolution and Kemalism course (2018) concerning the treaties at hand. However, in terms of the rate of the categories, it was found that the cognitive perception of the participants regarding the Mudros Armistice was higher than that related to the Treaty of Sèvres. This shows that the former was perceived more effectively by the participants. The topic of the Armistice of Mudros was contained in the unit entitled National Awakening: Steps Toward Independence in the educational program of the eighth-grade History of Revolution and Kemalism (2018). The class hour for this unit (18

class hours) was longer than the others which may positively contribute to the students' understanding of it.

The participants managed to relate two treaties and produce five common categories: the situation that occurred following the treaties, the reasons for the treaties, reactions towards the treaties, the psychological atmosphere that occurred following the treaties and places, time periods, figures and countries, and nations in relation to two treaties. Of these categories, the participants seem to have much more active cognitive patterns for the situations that occurred following the treaties. Concerning this category, the participants produced more categories for the Armistice of Mudros (number of categories=59 and f=246) in contrast to those for the Treaty of Sèvres (number of categories=33 and f=120).

Regarding the reasons for the treaties, the students produced much more category for the Armistice of Mudros (11) in contrast to that for the Treaty of Sèvres (7). Concerning the Armistice of Mudros, the most frequent categories were founded to be articles 7. and 24. Given that these two articles initiated the dissolution process for the Ottoman Empire, it could be argued that the participants were aware of the significance of them. The most frequent category concerning the Treaty of Sèvres was found to be the plan of occupation (26). The students appear to develop cause and effect connections between these treaties. Because the Armistice of Mudros created the proper setting for the Treaty of Sèvres, being able to develop a cause-and-effect relationship and to consider the underlying reasons refers to having comprehensive knowledge about historical events (Uzun, 2006). It might also be an indication of having historical literacy among the participants (Ata and Keçe, 2014). Therefore, students were able to create skills related to history literacy.

The number of categories regarding the reactions towards the treaties was found to be similar, 20 for the Armistice of Mudros and 24 for the Treaty of Sèvres. However, the frequency of these categories was much higher for the Treaty of Sèvres (118) in contrast to that for the Armistice of Mudros (61). The Treaty of Sèvres was described through the categories of stillborn (43) and traitor (18). It seems that the participants perceived the Armistice of Mudros as a trigger of the national struggle which was reflected through the categories of Kuvay-ı Milliye (16), national struggle (10), and the war of independence (7).

The categories related to the psychological state that emerged following the treaties show that the negativity of the conditions could be perceived by the participants. The frequent categories include despair (f = 9), running out (f = 4), and exhaustion (f = 10). Andraess (1939, pp. 10-15, cited in Öztaş, 2018) argues that there were certain periods for children in terms of historical narration: the ages 3-8 tale period, the ages 9-10 the Robinson period in which more realistic topics were narrated, and the ages 12-13 the period of recognition of the truth. Given that the participants have a perception about the psychological situation followed by the treaties, it could be stated that the reality can be noticed by them, and even empathy can be established about the conditions of the period among the participants. The ability to empathize was considered to be an indicator of the emergence of historical learning (Lee & Ashby, 2001; Yeager & Foster, 2001 cited in Kabapınar, 2007).

The students' perception about the time period of the treaties was found to be higher in contrast to the categories of place, figures, country, and nations related to the treaties. The signing date of the Armistice of Mudros, namely 30 October 1918, and the

signing date of the Sevres Peace Treaty, namely 10 August 1920, were frequently expressed concepts. De Groot-Reuvekamp, Van Boxtel, Rox, and Harnett (2014), argue that the early historical perception among children emerges at the grades of sixth and eight (ages 9-12). Therefore, the eighth grade was the proper period to learn the historical time periods. As a result, the signing dates were highly remembered by the participants. In a similar line, Pala and Şimşek (2016), concluded that the rate of knowing the historical periods of significant events such as World War I, the Armistice of Mudros, and the Treaty of Sèvres was very high among the students.

Concerning the statements produced by the participants, it was found that of total of 116 statements, 70% include scientific knowledge, 26% contain superficial information, and 4% were misconceptions. In the studies by F. Ercan, Taşdere and N. Ercan (2010) and Işıklı, Taşdere and Göz (2011), it was reported that the fact that no meaningful sentence containing key concepts from WAT couldn't be produced suggests that students couldn't learn these concepts meaningfully at a conceptual level. The rate of sentences containing scientific information produced by the participants indicates that meaningful learning about the subject occurred and the level of learning outcomes was evaluated. Additionally, the rate of the sentences containing misconceptions also supports this situation.

Based on the findings of the study the following suggestions are developed:

- WAT can be used as a measuring tool to evaluate the student learning about the eighth-grade level topics of History of Revolution and Kemalism courses.
- WAT can be used as a measuring tool to reveal the student misconceptions about the eighth-grade level topics of History of Revolution and Kemalism courses.
- WAT can support the student learning about the eighth-grade level topics of History of Revolution and Kemalism courses.
- The WAT can be employed to analyze the historical topics as contained in the social studies courses.

Statement of Contribution: The authors contributed equally to the design and implementation of the research, to the analysis of the results, and the writing of the manuscript.

Conflict of Interest Statement: The authors declare that there is no conflict of interest.

References

- Akpınar, A. (2016). Factors influencing the use of urban greenways: a case study of Aydın, Turkey. *Urban Frostery & Urban Greening*, 16, 123- 131.
- Altıntaş, S., Kabaran, G., & Kabaran, H. (2018). Determining preservice teachers' cognitive structures on the concept of curriculums via the word-association test. *Turkish Studies*, 13(4), 1397-1411.
- Ata, B. & Keçe, M. (2014). The elements affecting students' historical literacy levels: a qualitative research based on teachers' opinions. *Turkish History Education Journal (TUHED)*, 3 (2), 1-23.

- Ayaz, E., Karakaş, H. & Sarıkaya, R. (2016). Class teacher candidates' opinions on the concept of nuclear power: the sample of independent word association test. *Cumhuriyet University Faculty of Science Science Journal (CSJ)*, 37, 42-54.
- Bahar, M., Johnstone, A.H. & Sutcliffe, R.G. (1999). Investigation of Students cognitive structure in elementary genetics through word association tests. *Journal of Biological Education*, 33 (3), 134-141.
- Bahar, M., & Kılıç, F. (2001). Kelime iletişim testi yöntemi ile Atatürk İlkeleri arasındaki kavramsal bağların araştırılması. *IX. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Bahar, M. & Özatlı, N.S. (2003). Kelime iletişim testi yöntemi ile lise 1. sınıf öğrencilerinin canlıların temel bileşenleri konusundaki bilişsel yapılarının araştırılması. *Journal of Balıkesir University Institute of Science and Technology*, 5(2), 75-85.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. & Bıçak, B. (2014). *Geleneksel- tamamlayıcı ölçme değerlendirme teknikleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barr, R., Barth, J. L., & Shermis, S. S. (2013). *Sosyal bilgilerin doğası*. (C. Dönmez; translate). Ankara: Pegem Akademi.
- Çiftçi, S. (2009). An essay about basic qualities of word associations that points out gender variable. *Turkish Studies*, Volume 4/3, 633-654.
- De Groot-Reuvekamp, M. J., Van Boxtel, C., Rox, A. & Harnett, P. (2014). The understanding of historical time in the primary history curriculum in England and the Netherlands. *Journal of Curriculum Studies*, Volume: 46, 487–514.
- De Groot-Reuvekamp, M., Ros, A., van Boxtel C. & Oort, F. (2017). Primary school pupils' performances in understanding historical time. *Education 3-13*, 45(2), 227-242.
- Deveci, H., Çengelci Köse, T., & Gürdoğan Bayır, Ö. (2014). Investigation of pre-service teachers' cognitive structures on the concepts of social sciences and social studies through word association tests. *Adiyaman University Journal of Social Sciences*, 7(16), 101–124.
- Doğan, S., Güngör, M., & Güngör, O. (2018). Turizm meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla belirlenmesi. *Tourism Academic Journal*, 5(1), 166-176.
- Ekici, G., Gökmen, A., & Kurt, H. (2014). Determining student teachers' cognitive structure on the concept of "computer". *GEFAD/GUJGEF*, 34(3): 357-401.
- Er Tuna, Y. (2018). Determination of history and social studies teacher candidates' cognitive structures on Atatürk principles via word association. *Turkish History Education Journal*, 7 (1), 43-68.
- Ercan, F., Taşdere, A., & Ercan, N. (2010). Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla bilişsel yapının ve kavramsal değişimin gözlenmesi. *Journal of Turkish Science Education*, 7 (2), 136-154.
- Eren, F. (2012). *İlköğretim öğrencilerinin bilişim teknolojileri algılarının kelime ilişkilendirme testi kullanılarak incelenmesi*. Unpublished master's thesis, Necmettin Erbakan University Institute of Education Science, Konya.

- Güneş, H., & Gözüm, A.İ.C. (2013). Using the word association method or detection of the effect of ecology knowledge learned in primary education on readiness of 10th grade students. *Journal of Research in Education and Teaching*, 2(3), 252-264.
- Gürkan, B., Aksoy, N. & Erbağcı, N. (2020). Evaluation of elementary school students' cognitive structures regarding interdisciplinary concepts. *Marmara University Atatürk Education Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 52, 617-643.
- Işıklı, M., Taşdere, A., & Göz, N. L. (2011). Investigation teacher candidates' cognitive structure about principles of ataturk through word association test. *Uşak University Journal of Social Science*, 4(1), 50-72.
- İnel, Y., Akar, C., & Üztemur, S. (2016). 8th students' perceptions towards administration types: revealing their cognitive structures via word association test. *Journal of History School (JOHS)*, 9(28), 523-540.
- İnel, Y. & Ünal, A.İ. (2018). Middle school students' cognitive structures of "the State", and "the Government". *Journal of Anatolian Cultural Research*, 2(2), 1-13.
- Kabapınar, Y. (2007). *The images of "others" and tolerance in Turkish History and social studies textbooks: "not us", "the other is to blame"*. In Kaymakcan, R. and Leirvik, O. (Eds), *Teaching for tolerance in Muslim Majority societies* (pp. 33-49). İstanbul, DEM Publishing.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi.
- Kaya, B. (2014). *Sosyal bilgiler ve düşünme becerileri*. In Turan, R., Sünbül, A. M. and Akdağ, H. (Eds), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar- 1* (pp. 147-163). Ankara: Pegem Akademi Publishing.
- Kaya, B. & Bozyiğit, R. (2019). Considerations of pre-service geography teachers related to the concept of geography. *International Journal of Geography and Geography Education*, 39, 55-69.
- Karabekir, K. (1992). *Paşaların Hesaplaşması, İstiklal Harbine Neden Girdik, Nasıl Girdik, Nasıl İdare Ettik?*, Edt. İsmet Bozdağ, İstanbul: Emre.
- Keskin, E. & Örgün, E. (2015). Conceptual analysis of sustainable tourism phenomenon by means of word association test: Ürgüp sample. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(1), 30-40.
- Keskin, E., Örgün, E., & Akbulut, B. A. (2017). Analysis of gastronomy concept through the word association test. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(3), 255-267.
- Köçer, M., & Demir, S. B. (2009). Validity and reliability of attitude scale developed for the Atatürk's principles and revolutions. *GEFAD*, 29(3), 877-887.
- Köseoğlu, F., & Bayır, E. (2011). Examining cognitive structures of chemistry teacher candidates about gravimetric analysis through word association test method. *Trakya University Faculty of Educational Journal*, 1(1), 107-125.
- Kurt, H. & Ekici, G. (2013). Determining biology student teachers' cognitive structure on the concept of "osmosis" through the free word-association test and the drawing writing technique. *Turkish Studies*, 8(12), 809-829.
- Marshall, M. N. (1996). Sampling for qualitative research. *Family Practice*, 13(6), 522-526.

- MONE (2018). *History of revolution and Kemalism course curriculum (Middle school 8th grade)*. Ankara: MONE.
- Merriam, S.B. (2015). *Qualitative research a guide to design and implementation* (Edt. S. Turan). Ankara: Nobel Publishing.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage.
- Nakiboğlu, C. (2008). Using word associations for assessing nonmajor science students' knowledge structure before and after general chemistry instruction: the case of atomic structure. *Chemistry Education Research and Practice*, 9, 309-322.
- Önel, A. & Yüce, Z. (2016). Determining the cognitive structures of science teacher candidates on "evolution" through word association test. *Journal of Educational Sciences Research*, 6(1), 23-33.
- Özata Yücel, E. & Özkan, M. (2010). Determining the environmental perceptions of pre-service science teachers through word association. *E-İnternational Journal of Educational Research*, 5(4). 41-56.
- Özatlı, N. S. & Bahar, M. (2010). Revealing students' cognitive structures regarding excretory system by new techniques. *Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of Education*, 10(2), 9-29.
- Özdemir, M.A. (2018). Examining tourism students' cognitive structures towards leisure time and recreation concepts through word association test. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 4(1), 219-236.
- Öztaş, S. (2018). An instructional material in history courses: literary works. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, No:11, 27-41.
- Pala, F. & Şimşek, A. (2016). Teaching dates in social studies. *Turkish History Education Journal (TUHED)*, 5(1), 136-156.
- Polat, G. (2013). Determination of the cognitive structures of grade 9 students through word association test techniques. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*, 7(1), 97-120.
- Tokcan, İ. H., Yiter, E. (2017). Examining the 5th grade students' perceptions about natural disaster through the word association tests. *Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty (JKEF)*, 18(1), 115-129.
- Türkmen, Z. (2000). 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre Türk ordusunun kuruluş ve kadrosuna bir bakış. *Journal of The Center for Ottoman Studies Ankara University (OTAM)*, No: 11, 615-632.
- Uzun, H. (2006). Science of history and causality in history. *Gazi University Journal of Kırşehir Education Faculty*, 7(1), 1-13.
- Yazıcı, H., Yazıcı, S., Kulaca, İ. & Ertürk, A. (2019). Examining the 5th grade students' perceptions about natural disaster through. *Muğla Sıtkı Koçman University 2 nd International Elementary Education Congress (full text book in; 215-217)*, Muğla.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

This page left blank...

8. Sınıf öğrencilerinin Osmanlı Devleti'ni sona erdiren anlaşmalara yönelik bilişsel yapılarının KİT aracılığı ile incelenmesi

Sibel YAZICI

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, E-posta: syazici@aku.edu.tr

İlhan KULACA

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-posta: ilhan.kulaca@gmail.com

Abdurrahman ERTÜRK

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-posta: aerturk46@gmail.com

Makale Bilgisi

Makale Türü	Araştırma & İnceleme
Geliş Tarihi	24.11.2020
Kabul Tarihi	02.04.2021
DOI Numarası	https://doi.org/10.17497/tuhed.830434
Kaynak Göster	Yazıcı, S., Kulaca, İ. & Ertürk, A. (2021). An analysis of the cognitive patterns of the eighth-grade students about the treaties that ended the Ottoman Empire through the WAT. <i>Turkish History Education Journal</i> , 10(1), 1-15. https://doi.org/10.17497/tuhed.830434
Etik Beyannamesi	Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınan 12.10.2020 tarih ve 170 karar numaralı Etik Kurul Onayı çerçevesinde yürütülmüştür.
Bilgi Notu	Çalışma 16-19 Eylül 2020 tarihinde düzenlenen IPCEDU 2020 International Pegem Conference on Education'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

8. Sınıf öğrencilerinin Osmanlı Devleti'ni sona erdiren anlaşmalara yönelik bilişsel yapılarının KİT aracılığı ile incelenmesi

Sibel YAZICI

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, E-posta: syazici@aku.edu.tr

İlhan KULACA

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-posta: ilhan.kulaca@gmail.com

Abdurrahman ERTÜRK

Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E-posta: aerturk46@gmail.com

Öz

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi koşullarda kurulduğunun anlaşılması açısından önemlidir. Bu noktadan hareketle çalışma, 8. sınıf öğrencilerinin Birinci Dünya Savaşı sonrası Osmanlı Devleti'ni sona erdiren Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Antlaşmalarına yönelik bilişsel yapılarını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Katılımcı grup, ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Antlaşmaların bilişsel açıdan oluşturduğu yapıyı ölçmek amacıyla 116 8. Sınıf öğrencisine Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) uygulanmış; ayrıca antlaşmaların oluşturduğu algıya yönelik bir cümle yazmaları istenmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. KİT verilerine göre öğrenciler, Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla ilgili % 85, Sevr Antlaşmasıyla ilgili % 76 geçerli kelime üretebilmiştir. Bu durum bilişsel açıdan Mondros Ateşkes Anlaşması'nın Sevr Anlaşmasına oranla daha etkin olarak algılandığını göstermektedir. KİT analiz edildiğinde anlaşmalarla ilgili ortak bir bilişsel algının oluşabildiği görülmüş, kavramlar beş kategori altında toplanmıştır. Bunlar; Anlaşmalar sonucu ortaya çıkan durum, Duruma neden olan etkenler, Antlaşmalara karşı tepkiler, Anlaşmaların oluşturduğu psikolojik durum, Antlaşmalarla ilişkili; mekân, zaman, kişi ve milletler kategorileridir. Anahtar cümleler değerlendirildiğinde %70 bilimsel bilgi içeren, %26 yüzeysel bilgi içeren ve %4 kavram yanılgısı içeren cümle ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin bilişsel açıdan anlaşmalarla ilgili yeterli bilgi seviyesine ulaşabildiklerini göstermektedir. Çalışmanın sosyal bilgiler eğitimi tarih alanındaki bilişsel algıyı ortaya çıkarma çalışmalarına örnek oluşturabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi, Mondros ateşkes anlaşması, Sevr barış anlaşması, kelime ilişkilendirme testi

Giriş

Sosyal Bilgilerin temel amaçlarından birisi, etkin vatandaşlık aktarımıdır. Bu noktada sosyal bilgilerin önemli disiplinlerinden biri tarih olup 8.sınıf Sosyal Bilgiler programı T.C.

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile yürütülmektedir. Ders, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak; öğrencilerin vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, milli bilince sahip, milli, manevi ve evrensel değerleri benimseyen birer vatandaş olarak yetiştirmelerini amaçlamaktadır (MEB, 2018). Bunun sağlanması için Türkiye'nin son 150 yılını kapsayan siyasi, askeri, sosyal pek çok olay, ders kazanımları ile öğrencilere verilmeye çalışılmaktadır. Vatandaşlık aktarımında önemli yeri olan ders, geçmişte yaşanmış olayları gelenekçi bir yöntemle (doğrudan aktarım) öğrencilere aktarmaktan ziyade öğrenilen bilgilerin kalıcılığını sağlamayı ve bugünün olaylarını dünün bilgilerini kullanarak yorumlamayı, doğru değerleri, doğru, özgün bir şekilde yorumlayarak keşfedebilmeyi (dolaylı aktarım) amaçlamaktadır (Barr, Barth ve Shermis, 2013).

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders konuları arasında yer alan ve çalışmaya konu olan Mondros ve Sevr Barış Anlaşmaları Osmanlı Devleti'nin sona ermesine neden olan anlaşmalardır. Birinci Dünya Savaşı'ndan Osmanlı'nın yenik ayrılması Kazım Karabekir Paşa'nın (1992) belirttiği gibi "Mağlup sulh isterse galip onu önce kabul ettireceği mütareke şartları ile emrine bağlar" durumunu ortaya çıkarmıştır. Anlaşmalar ülkenin işgale açık bir hale gelmesine ve parçalanmaya doğru sürüklenmesine neden olmuştur. Ortaya çıkan tablo karşısında halk yer yer direniş emareleri göstermeye başlamış özellikle İngilizler mütareke şartlarını kendilerine uygun hale getirmek üzere Osmanlı siyasetine müdahale ederek ülkede bezginlik, ümitsizlik ve karamsarlık oluşmasına neden olmuşlardır (Türkmen, 2000; 616). Yaşanan olumsuzluklar milli mücadelenin doğmasına ve yeni bir devletin kurulma sürecinin başlatılmasına neden olmuştur.

Türk tarihinin dönüm noktasını oluşturan her iki anlaşma 8. sınıf T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı (2018) kazanımları arasında yer almaktadır. İTA.8.2.3.'de "Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması ve uygulanması karşısında, Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal'in ve halkın tutumunu analiz eder." ve İTA.8.2.8'de "Mustafa Kemal ve Türk Milleti'nin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir" şeklindeki kazanımlar programda ifade edilmektedir. Kazanımlar, anlaşmaların ortaya çıkardığı durumun farkına varılarak gelişmelerin değerlendirilebilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bunun elde edilebilmesi için özgün, ayrıştırıcı ve çözümleyici düşünmeye kısaca yaratıcı düşünmeye ihtiyaç vardır. Bu noktada öğrencilerin yaratıcı fikirlerinin desteklenmesi için geleneksel öğretim yöntemlerinin törpülenip ortadan kaldırılması gerekmektedir (Kaya, 2014).

Öğrencilerin yaratıcı ve eleştirel düşüncelerini ortaya çıkarmada, öğrenme ortamlarına farklı bir bakış açısı geliştirmelerinde, öğrenilenlerin ne düzeyde olduğunun belirlenmesinde alternatif ölçme değerlendirme araçları önemli bir işleve sahiptir. Bu araçlardan biri Kelime İlişkilendirme Testleridir (KİT). Bilişsel yapıda oluşan kavramlar arasındaki ilişkiyi ve ilişki düzeyinin yeterliliğini belirlemek amacıyla ortaya çıkan KİT, yaygın kullanımlı ölçme araçları arasındadır (Bahar, Johstone and Sutcliffe, 1999; Bahar ve Özatlı, 2003; Özatlı ve Bahar, 2010). Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesine, ders sonrası öğretim kalitesinin ölçülmesine ve varsa oluşan kavram yanılgılarının düzeltilmesine destek vermektedir. Bu nedenle eğitim araştırmalarında son dönem itibarıyla yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. KİT, Fen Bilimleri (Bahar ve Özatlı, 2003; Nakiboğlu, 2008; Ercan, Taşdere ve Ercan, 2010, Özata Yücel ve Özkan, 2010; Özatlı ve Bahar, 2010; Köseoğlu ve Bayır, 2011; Polat, 2013; Kurt ve Ekici, 2013; Akpınar, 2016; Ayaz, Karakaş ve Sarıkaya, 2016; Önel ve Yüce, 2016), Eğitim Bilimleri alanında (Çiftçi, 2009; Eren, 2012; Ekici, Gökmen ve Kurt, 2014, Altıntaş, Gökçen Kabaran ve Kabaran 2018) ve Sosyal Bilimler alanında (Deveci, Köse ve Gürdoğan, 2014, Aydemir, 2014; Keskin ve Örgün, 2015; Inel, Akar Üztemur, 2016; Keskin,

Örgün ve Akbulut, 2017; Tokcan ve Yiter, 2017; İnel ve Ünal, (2018), Doğan, Yücel Güngör ve Güngör, 2018; Özdemir, 2018; Tuna, 2018, Kaya ve Bozyiğit, 2019; H.Yazıcı, S.Yazıcı, Kulaca ve Ertürk, 2019, Gürkan, Aksoy ve Erbağcı 2020) çalışmalarında kullanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülükle ilgili bilişsel yapıyı ortaya çıkarmada yaygın bir kullanıma sahip olmadığı çalışma sayıları dikkate alındığında görülmektedir (Bahar ve Kılıç, 2001; Köçer ve Demir, 2009; Işıklı, Taşdere ve Göz, 2011). Araştırmanın sosyal bilgiler eğitimi tarih alanında bilişsel yapıyı ortaya çıkarma çalışmalarına katkıda bulunabileceği düşünülmektedir. 8. sınıf öğrencilerinin Osmanlı Devleti’ni sona erdiren Mondros Ateşkes Antlaşması ve Sevr Barış Antlaşması’na yönelik bilişsel yapılarını KİT aracılığı ile ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 8. Sınıf öğrencilerinin Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Anlaşmalarına yönelik bilişsel algıları nelerdir?
- 8. Sınıf öğrencilerinin Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Anlaşmalarına yönelik bilişsel algıları hangi kategoriler altında toplanmaktadır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışma nitel bir araştırma olarak olgu ve durumları doğal ve kendi ortamında gözlemlemekte; insanların bu olgu ve olaylara ne anlamlar yüklediğini anlamaya çalışmaktadır (Merriam, 2015). Nitel desenli araştırmalarda amaç, konu ile ilgili betimsel ve gerçek bir sonuç ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016; Karasar, 2014). Bu noktalardan hareketle 8. Sınıf öğrencilerinin Osmanlı Devleti’ni sona erdiren anlaşmalarla ilgili bilişsel yapılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji kullanılmıştır. Fenomenoloji yaşadığımız dünyadaki olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Katılımcı Grup

Çalışmanın katılımcı grubunu, 2019-2020 öğretim yılı Aydın ili, Köşk ilçesinde iki farklı ortaokulda öğrenim gören 116 8. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcı grubun belirlenmesinde amaçlı örneklemeyle ilgili ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede seçilecek olan durumların bilgi verme açısından zengin olması beklenmektedir (Marshall, 1996). Bu noktada 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders programı içerisinde yer alan “Mondros Ateşkes Antlaşması’nın imzalanması ve uygulanması karşısında, Osmanlı yönetiminin, Mustafa Kemal’in ve halkın tutumunu analiz eder” ve “Mustafa Kemal’in ve Türk Milleti’nin Sevr Antlaşması’na karşı tepkilerini değerlendirir” kazanımları ölçüt olarak belirlenmiştir.

Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan alınan 12.10.2020 tarih ve 170 karar numaralı Etik Kurul Onayı çerçevesinde yürütülmüştür.

Veri Toplama Aracı

Mondros Ateşkes Antlaşması ve Sevr Barış Antlaşmasına yönelik 8.sınıf öğrencilerinin bilişsel yapılarını belirlemeye yönelik çalışmanın verileri Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan alınan (12.10.2020-170) izin kapsamında toplanmıştır. Çalışmanın veri toplama aracı KİT'tir. Anlaşmalarla ilgili öğrencilerin sınıf seviyelerine bağlı olarak üretilebilecekleri kelime sayılarının belirlenebilmesi için sosyal bilimler ve tarih alanında uzman akademisyenlerden görüş alınmıştır. Buna göre her kavram için beş anahtar kelime ifade edilmesi uygun bulunmuştur. Veriler, Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Antlaşmalarıyla ilgili T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük öğretim program kazanımlarının tamamlanmasından sonra ilgili ders saatleri içerisinde araştırmacılardan birinin gözetiminde gerçekleştirilmiştir. Uygulama yapılmadan önce öğrencilere KİT ile ilgili farklı konularda örnekler sunularak ölçme aracının işlevi hakkında bilgi verilmiştir. Daha önceki KİT ile ilgili çalışmalar (Bahar ve Özatlı, 2003; Ercan, Taşdere ve Ercan, 2010; Polat, 2013; Keskin ve Örgün, 2015) dikkate alınarak her kelime için öğrencilere 30 saniyelik süre verilmiştir. Ayrıca anlaşmalarla ilgili ortak cümle yazmaları için ek süre verilmiş ve çalışma 15-20 dakika aralığında tamamlanabilmiştir. Aşağıda Şekil 1'de Ö30'a ait örnek cevap kâğıdı görülmektedir.

Şekil 1

Öğrenci Ö30'a Ait Örnek Cevap Kâğıdı

Mondros Ateşkes Antlaşması	işgal	Sevr Barış Antlaşması	Paris
Mondros Ateşkes Antlaşması	Zuvay-ı Milliye	Sevr Barış Antlaşması	516 doğmak
Mondros Ateşkes Antlaşması	Fiilen yokolmak	Sevr Barış Antlaşması	işgal
Mondros Ateşkes Antlaşması	ordunun terhis	Sevr Barış Antlaşması	Damat Ferit
Mondros Ateşkes Antlaşması	24. madde	Sevr Barış Antlaşması	istanbul hükümeti
Antlaşmalarla ilgili Bir Cümle	Bu antlaşmalar Anadolu'da işgale sebep oldu.		

Veri analizi

Çalışma verilerinin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizinin kullanılmasındaki amaç, elde edilen verileri açıklayacak kavramlara ve bağlantılara ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışmanın geçerliliği açısından veriler kodlanarak kategoriler oluşturulmuştur. KİT'ten elde edilen verilerin kodlanması ve kategorilerin belirlenmesi için önce cevap kelime frekansları excele aktarılarak tespit edilmiştir. Analizlerde anahtar kelimelerin konuyla ilgili olanlarına 1, ilgisiz olanlarına 0 verilmiştir. Buna göre boş bırakılan veya ilişkili bulunmayan kelime sayısı; Mondros Ateşkes Antlaşması için 95, Sevr Barış Antlaşması için 141 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak 116 öğrenci, Mondros Ateşkes Antlaşması'yla ilgili 505 (%85), Sevr Barış Antlaşması'yla ilgili 454 (%76) kelime üretebilmiştir. Her bir anlaşmanın geçerli kelimeleri kategori oluşturmak ve cümleleri analiz edilmek üzere araştırmacılar tarafından ayrı ayrı değerlendirilerek karşılaştırılmıştır. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak üzere araştırmacılar arasındaki uyum [Görüş birliği/ (Görüş birliği + Görüş ayrılığı) x 100] formülü kullanılarak hesaplanmış ve ortalama güvenilirlik katsayısı %92 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma açısından güvenilir olarak değerlendirilmektedir (Miles and Huberman, 1994).

Bulgular

Bu bölümde araştırma sürecinde toplanan verilerden elde edilen bulgular ve bu bulgular doğrultusunda ortaya çıkan sonuçları ifade eden tablolar yer almaktadır. KİT'ten elde edilen kategoriler, kelimeler, kelime sayıları ve frekansları ile ilişkili cümleler tablolar halinde sunulmuştur.

Aşağıda Şekil 2 'de Mondros Ateşkes Antlaşması ve Sevr Barış Antlaşması için üretilen kelimelerin analizi sonucunda ortaya çıkan kategoriler yer almaktadır.

Şekil 2

Öğrencilerin Mondros ve Sevr Anlaşmalarına İlişkin Bilişsel Yapılarına Ait Kategoriler

Öğrenciler Mondros Ateşkes Antlaşması için toplam 119 kelime (f=505), Sevr Barış Antlaşması için 99 kelime (f=454) üretebilmişlerdir. Şekil 2'de de KİT verilerinin değerlendirmesi sonucu antlaşmalarla ilgili ortaya çıkan kategoriler yer almaktadır. Bunlar; Anlaşmalar sonucu ortaya çıkan durum, Duruma neden olan etkenler, Anlaşmalara karşı tepkiler, Anlaşmaların oluşturduğu psikolojik durum, Anlaşmalarla bağlantılı mekân, zaman, kişi, ülke ve millet kategorileridir. Tablo 1'de Anlaşmaların ortaya çıkardığı durum kategorisine ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 1

Anlaşmaların Ortaya Çıkardığı Durum Kategorisine Ait Bulgular

Anlaşmaların Ortaya Çıkardığı Durum	Kategori	
	Mondros Ateşkes Antlaşması (f)	Sevr Barış Antlaşması (f)
	İşgal (30), fiilen yok olmak (26), savunmasız (14), eli kolu bağlanmak (12), ordunun dağıtılması (10)	Ölüm fermanı (16), parçalanmak (11), kapütilyonlar (10), esir olmak (10), teslimiyet (9), Hicaz-

olmak (9), parçalanmak (9), 7/24 işgal altında (9), yok olmak (8), kayıp (8), ölüm fermanı (7), silahlara el koymak (6), Boğazlar (6), terhis (5), vilayet-i sitte (5), Vebdes (4), haberleşme (4), paramparça (4), bataklık (4), İtilaf Devletleri denetimi (4), Musul işgali (3), zararlı cemiyetler (3), sıfırdan başlamak (3), İtilaf Devletleri lehine (3), Musul işgali (3), cinayetin başlangıcı (3), korunmasız (2), yağ (2), Anadolu'nun işgali (2), aleyhimize (2), kurumuş ağaç (2), kısıtlama (2), zararlı (2), mandaterizm (2), Yunanlıların İzmir'i işgali (2), işgal planı (2), işgale açık (2), Osmanlı ordusu (2), demiryolları (1), gemi (1), bağımsızlığı kaybettik (1), ülke bütünlüğü (1), basın yayın (1), ateşkes değil antlaşma niteliği (1), kömür (1), manda (1), dünya devletleri (1), kefen (1), istisna (1), hükmen yenik (1), yıldırım orduları terhis (1), stratejik nokta (1), sona ermek (1), iletişim kesilecek (1), hiçbir şey yapamamak (1), işgale gerekçe (1), Anadolu artık savunmasız (1), işgalin başlangıcı (1)	Yemen ayrıldı (6), en ağır antlaşma (5), kayıp (5), Boğazlar (5), sona ermek (4), bağımsızlığa aykırı (4), insafsızlık (3), game over (3), Marmara kıyıları (2), vatan sınırları (2), Kerkük İngilizlere (2), gecikmiş antlaşma (2), Osmanlı aleyhine (2), askeri hizmet mecbur değil (2), pimimizi çekmek (2), kısıtlamak (2), kafes (2), komisyon (1), Boğazlar Komisyonu (1), bölünmek (1), milli iradeyi yok saymak (1), sadece 50 bin asker (1), son ve şartları ağır (1), bomba (1), Mondros benzeri (1), manda ve himaye (1), Moskova Antlaşması (1), kanlı antlaşma (1)	
Toplam Kelime sayısı	59	33
Toplam Frekans	246	120

Tablo 1'de Anlaşmaların ortaya çıkardığı durum kategorisine ait bulgular yer almaktadır. Öğrenciler Mondros Ateşkes Antlaşması için 59 kelime (f=246), Sevr Barış Antlaşması için 33 kelime (f=120) türetmişlerdir. Mondros Ateşkes antlaşması için kullanılan kelime sayısı ve frekansı Sevr Barış Antlaşması'nın iki katına yakındır. Dolayısıyla Mondros Ateşkes Anlaşmasıyla ilgili bilişsel algının daha yüksek olduğu görülmektedir. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ortaya çıkardığı durum kategorisinde, kullanılan kelimeler ve frekansları: İşgal (30), fiilen yok olmak (26), savunmasız (14), eli kolu bağlanmak (12), ordunun dağıtılması (10), esir olmak (9), parçalanmak (9), 7/24 işgal altında (9), yok olmak (8), kayıp (8), ölüm fermanı (7), silahlara el koymak (6), Boğazlar (6), terhis (5), vilayet-i sitte (5), Vebdes (4), haberleşme (4), paramparça (4), bataklık (4), İtilaf Devletleri denetimi (4) dir. Sevr Barış Antlaşması'nın ortaya çıkardığı durum kategorisinin kelimeleri ve frekansları; ölüm fermanı (16), parçalanmak (11), kapitülasyonlar (10), esir olmak (10), teslimiyet (9), Hicaz-Yemen ayrıldı (6), en ağır antlaşma (5), kayıp (5), Boğazlar (5), sona ermek (4), bağımsızlığa aykırı (4) şeklindedir. Öğrenciler kullandıkları kelimelerle her iki anlaşmanın ülke için olumsuz bir durum ortaya çıkardığı görüşünde birleşmektedirler. Mondros Ateşkes Anlaşması'nın işgale ve fiilen parçalanmaya neden olduğu Sevr Barış Antlaşması'nın ise ölüm fermanı olarak yok olmaya yol açacağı belirtilmektedir. Tablo 2'de Duruma neden olan etkenler kategorisine ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 2

Duruma Neden Olan Etkenler Kategorisine Ait Bulgular

Kategori	Kavramlar	
	Mondros Ateşkes Anlaşması (f)	Sevr Barış Anlaşması (f)
Duruma Neden Olan Etkenler	7. madde (29), 24. madde (25), ordunun dağıtılması (10), teslimiyetçi tutum (2), İstanbul Hükümeti tepkisiz (1), Wilson İlkeleri (1), korkaklık (1), 1. Dünya Savaşı (1), Osmanlı'nın hasta olması (1), dünya devletleri (1), korkaklık (1)	İşgal planı (26), İstanbul Hükümeti (16), 1. Dünya Savaşı (6), Osmanlı pastası (5), Mebusan Meclisi (5), İtilaf Devletleri (3), parlamento (1)
Toplam Kelime sayısı	11	7
Toplam Frekans	73	62

Tablo 2'de Duruma neden olan etkenler kategorisine ait bulgular yer almaktadır. Öğrenciler Mondros Ateşkes Anlaşması'nın etken unsurlarını 11 kelime (f=73) ile Sevr Barış Anlaşması'nın etken unsurlarını 7 kelime (f=50) ile ifade edebilmişlerdir. Mondros Ateşkes Anlaşmasıyla ilgili üretilen kelime sayısı Sevr Barış Anlaşması'ndan fazla olmakla birlikte frekanslar birbirine yakındır. Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili sıklıkla kullanılan kelimeler; 7. madde (29), 24. madde (25), ordunun dağıtılması (10), teslimiyetçi tutum (2)dur. Sevr Barış Antlaşması ile ilgili; işgal planı (26), İstanbul Hükümeti (16), 1. Dünya Savaşı (6), Osmanlı pastası (5), Mebusan Meclisi (5), İtilaf Devletleri (3) sıklıkla kullanılan kelimelerdir. Öğrenciler Mondros Ateşkes Anlaşması'nın etken unsurları olarak 7. Madde ve 24. Madde'yi güçlü bir şekilde vurgulamakta ateşkes sonucunda orduların dağıtılması ve İstanbul Hükümeti'nin teslimiyetçi tutumu etken durum olarak ifade edilmektedir. Sevr Barış Antlaşması'nın işgal planı olduğu ve İstanbul Hükümeti'nin anlaşmalar karşısındaki tutumu daha da önemlisi tüm bunlara I. Dünya Savaşı'nın neden olduğu, kullanılan kelimelerde belirtilmektedir. Tablo 3'te Anlaşmaların ortaya çıkardığı duruma karşı tepkiler kategorisine ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 3

Anlaşmaların Ortaya Çıkardığı Duruma Karşı Tepkiler Kategorisine Ait Bulgular

Kategori	Kavramlar	
	Mondros Ateşkes Anlaşması (f)	Sevr Barış Anlaşması (f)
Antlaşmalara Karşı Tepkiler	Kuvay-ı Milliye (16), Milli Mücadele (10), Kurtuluş Savaşı (7), vatan haini (7), sıfırdan başlamak (3), Mebusan Meclisi (2), halkın tepkisi (2), yararlı cemiyetler (2), Türk'ün gücü (1), yeni bir savaş (1), Anadolu insanı (1), cemiyetler (1), ülke bütünlüğü (1), basın yayın (1), yeni rejim (1), yeniden doğuş (1), ölümden sonra güneşin doğması (1), nefes almak (1), yeni rejim (1), ortak karar (1)	Ölü doğmak (43), vatan haini (18), Kurtuluş Savaşı (11), azim ve kararlılık (7), geçersiz saymak (7), yok saymak (7), milletin isyanı (3), yırtıp attığımız harita (2), kararlılık (2), reddedilme (2), BMM (2), azim (2), halkın tepkisi (2), böyle bitemez (1), böyle bölünemez (1), savaş (1), itiraz (1), imkânsız (1), tepki (1), yeni savaşlar (1), Misak-ı Milli (1), karşı koymak (1), Sovyet Rusya tanımadı (1), Gümrü Antlaşması (1)
Toplam Kelime sayısı	20	24
Toplam Frekans	61	118

Tablo 3'te antlaşmaya karşı tepkiler kategorisine ait bulgular yer almaktadır. Öğrenciler Mondros Ateşkes Antlaşması için 20 kelime (f=61), Sevr Barış Antlaşmasıyla ilgili 24 kelime (f=118) üretmişlerdir. Her iki anlaşmanın kelime sayıları birbirine yakın olmakla birlikte kelime frekansları açısından Sevr Barış Antlaşması Mondros Ateşkes Antlaşması'nın iki katı kadardır. Dolayısıyla Sevr Barış Antlaşması daha fazla tepki oluşturan bir anlaşma olarak algılanmaktadır. Mondros Ateşkes Antlaşması'yla ilgili kelimeler ve frekansları; Kuvay-ı Milliye (16), Millî Mücadele (10), Kurtuluş Savaşı (7), vatan haini (7), sıfırdan başlamak (3), Mebusan Meclisi (2), halkın tepkisi (2), yararlı cemiyetler (2), Türk'ün gücüdür. Sevr Barış Antlaşması'yla ilgili kelimeler ve frekansları; ölü doğmak (43), vatan haini (18), Kurtuluş Savaşı (11), azim ve kararlılık (7), geçersiz saymak (7), yok saymak (7), milletin isyanı (3), yırtıp attığımız harita (2), kararlılık (2), reddedilme (2), BMM (2), azim (2), halkın tepkisi (2) şeklindedir. Öğrenciler her iki anlaşmanın kabul edilemez olduğu ve Kurtuluş Savaşı'nı başlattığı görüşündedirler. Nitekim Mondros Ateşkes Antlaşması sonrası işgallere karşı Kuvay-ı Milliye'nin kurularak Millî mücadelenin başladığı Sevr Barış Antlaşmasının ölü doğmuş ve kabul edilemez olduğu, şartların azim ve kararlılıkla değişeceği kullanılan kelimelerde belirtilmektedir. Tablo 4'te Anlaşmaların oluşturduğu psikolojik durum kategorisine ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 4

Anlaşmaların Oluşturduğu Psikolojik Durum Kategorisine Ait Bulgular

Kategori	Kavramlar	
	Mondros Ateşkes Antlaşması (f)	Sevr Barış Antlaşması (f)
Anlaşmaların Oluşturduğu Psikolojik Durum	Umutsuzluk (9), bitmek (4), olumsuz (3), umutsuz gözler (2), kaygı (1), açık çaresizlik (1), nefes almak (1), gülmeyen yüzler (1),	Tükenmek (10), gözyaşı (10), acı (5), bitmek (5), kabul edilemez (5), keder (4), yaşlı gözler (4), ağlamak (2), zorluk (2), zor durum (1), halk yasta (1), eli kolu bağlanmak (1),
Toplam Kelime sayısı	8	12
Toplam frekans	22	50

Tablo 4'te anlaşmaların oluşturduğu psikolojik durum kategorisine ait bulgular yer almaktadır. Öğrenciler Mondros Ateşkes Antlaşması için 8 kelime (f=22), Sevr Barış Antlaşmasıyla ilgili 12 kelime (f=50) üretmişlerdir. Her iki anlaşma için kelime sayıları birbirine yakın olmakla birlikte kelime frekansları açısından Sevr Barış Antlaşması daha etkin algılanmaktadır. Mondros Ateşkes Antlaşması'yla ilgili kelimeler ve frekansları şu şekildedir: Umutsuzluk (9), bitmek (4), olumsuz (3), umutsuz gözler (2), kaygı (1), açık çaresizlik (1), nefes almak (1), gülmeyen yüzler (1)dir. Sevr Barış Antlaşması ile ilgili tükenmek (10), gözyaşı (10), acı (5), bitmek (5), kabul edilemez (5), keder (4), yaşlı gözler (4), ağlamak (2), zorluk (2), zor durum (1), halk yasta (1), eli kolu bağlanmak (1) kullanılan kelimelerdir. Öğrenciler her iki anlaşmanın olumsuz bir psikolojik duruma yol açtığı görüşündedirler. Mondros Ateşkes Antlaşması insanları daha çok umutsuzluğa, Sevr Barış Antlaşması tükenmeye ve eli kolu bağlanmaya sürüklediği, gözyaşı ve acı hissettirdiği belirtilmektedir. Tablo 5'te Anlaşmalarla ilişkili; mekân, zaman, kişi, ülke ve milletler kategorisine ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 5

Anlaşmalarla ilişkili; Mekân, Zaman, Kişi, Ülke ve Milletler Kategorisine Ait Bulgular

Kategori	Kavramlar	
	Mondros Ateşkes Anlaşması (f)	Sevr Barış Anlaşması (f)
Anlaşmalarla ilişkili; Mekân, Zaman, Kişi, Ülke ve Milletler	Rauf Orbay (7), Vilayet-i sitte (5), Amiral Calthrope (4), İstanbul (3), Mustafa Kemal (3), Atatürk (2), Bahriye Nazırı (2), Bursa (1), İsmet Paşa (1), Urfa (1), Antep (1), 30 Ekim 1918 (19), Limni Adası (18), Mondros Limanı (4), liman (1), liman adı (1), İngilizler (13), Yunanlılar (10), Bulgarlar (3), Ermeni Devleti (2), azınlıklar (2)	Damat Ferit (14), Mustafa Kemal (5), padişah (5), Rıza Tevfik Paşa (2), Musul Kerkük (2), Musul (2), San Remo (2), Lübnan (1), Ulu Önder (1), Trakya (1), Kazım Karabekir (1), Paris (19), 10 Ağustos 1920 (13), Sevr Kasabası (2), 29 Ekim 1923 (1), Yunanlılar (12), İngilizler (12), Ermeni Devleti (9), Osmanlı Devleti (2), Yunan cavuru (1), İran (1), Filistin (1), Araplar (1),
Toplam Kelime sayısı	21	23
Toplam frekans	103	104

Tablo 5'te Anlaşmalarla ilişkili; mekân, zaman, kişi, ülke ve milletler kategorisine ait bulgular yer almaktadır. Öğrenciler Mondros Ateşkes Antlaşması için 21 kelime (f=103), Sevr Barış Antlaşması için 23 kelime (f=104) üretmişlerdir. Her iki anlaşma için üretilen kelime sayısı ve frekansları birbirine yakındır. Mondros Ateşkes Antlaşması ile ilgili sıklıkla üretilen kelimeler; 30 Ekim 1918 (19), Limni Adası (18), İngilizler (13), Yunanlılar (10), Rauf Orbay (7), Vilayet-i sitte (5), Amiral Calthrope (4) iken Sevr Barış Antlaşması için; Paris (19), Damat Ferit (14), 10 Ağustos 1920 (13), Yunanlılar (12), İngilizler (12), Ermeni Devleti (9), Mustafa Kemal (5), padişah (5)tır. Her iki anlaşmanın imza edildiği yerler, tarihler, milletler ve imza eden isimler sıklıkla ifade edilen kelimelerdir. Tablo 6'da Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Anlaşmaları ile ilgili yazılan cümlelere ait bulgular sunulmuştur.

Tablo 6

Mondros Ateşkes ve Sevr Barış Anlaşmaları ile İlgili Yazılan Cümlelere Ait Bulgular

Antlaşmalarla İlgili Cümle Özellikleri	Cümle örnekleri	f	%
Yüzeysel Bilgi İçeren (YBİ)	Ö4 " Hakikati konuşmaktan korkmayınız."		
	Ö17 "Kim demiş ki öldü; şimdi desinler ki kral geri döndü."		
	Ö23 "Bazen bulutlar kapalı da olsa, unutmaya mavi gökyüzü hep orada."	30	26
	Ö28 "Herkes yaşıyordu ama hiç de ortada can yoktu. Herkes yaşayan ölüydü."		
	Ö39 "Türk yurdu mutsuzdur"		
Bilimsel Bilgi İçeren (BBİ)	Ö53 "Ne kadar anlaşsak da anlaşamadık gitti"		
	Ö7 "Ya istiklal ya ölüm"		
	Ö19 " Bu antlaşmalarla bizi parçalamak, yok etmek istemişlerdir."	81	70
	Ö33 "Bu antlaşmalar milletimizi yok saymıştır."		

	Ö45 "İşgale neden olan antlaşmalardır." Ö56 "Amaç Osmanlı Devleti'ni bitirmektir." Ö62 "İki antlaşma da Osmanlı İtilaf Devletleri'ne çalışacak." Ö65 "İşgalciler ülke bütünlüğümüzü yok sayarak, antlaşmaları kabul ettirmeye çalıştılar"		
Kavram yanlışları (KY)	Ö9 "Sevr Antlaşması Ermenilerle oldu." Ö110 "1922'de Mudanya, 24 Ekim 1923'te Sevr Barış Antlaşması imzalandı."	5	4
Toplam		116	100

Çalışmaya katılan öğrencilerin anlaşmalarla ilgili yazdıkları cümleler üç kategoride incelenmiştir. Bunlar; bilimsel bilgi içeren (BBİ), yüzeysel bilgi içeren (YBİ), kavram yanlışlığı içeren (KYİ) cümleler şeklindedir. Verilerin değerlendirilmesi sonucunda BBİ cümle oranı %70, YBİ cümle oranı %26, KYİ cümle oranı %4'tür. BBİ cümle oranının daha yüksek olması anlaşmalarla ilgili yeterli bilgi düzeyine ulaşıldığını göstermektedir. Bilimsel bilgi içeren cümleler incelendiğinde daha çok anlaşmaların ortaya çıkardığı durumu ifade etmektedir. Millî Mücadelenin parolası olan "Ya istiklal ya ölüm" Ö7 tarafından ifade edilirken, Ö19 "Bu antlaşmalarla bizi parçalamak, yok etmek istemişlerdir." şeklinde içinde bulunan durumu ifade etmiştir. Yüzeysel bilgi içeren cümleler incelendiğinde daha çok duygusal ifadeler içerdiği görülmektedir. Ö17 "Kim demiş ki öldü; şimdi desinler ki kral geri döndü." Ö23 "Bazen bulutlar kapalı da olsa, unutma mavi gökyüzü hep orada" şeklindedir. Cümleler arasında kavram yanlışlığı içerenlerin oranı düşük (%4) olmakla birlikte anlaşmaların yapıldığı ülke ve tarihlerle ilgili bilişsel yanlışlar söz konusudur. Ö9 "Sevr Antlaşması Ermenilerle oldu." derken Ö110 "1922'de Mudanya, 24 Ekim 1923'te Sevr Barış Antlaşması imzalandı" cümlesini kurmuşlardır.

Sonuç

KİT'ne verilen cevaplar değerlendirildiğinde, Mondros Ateşkes Anlaşmasıyla ilişkili %85, Sevr Barış Anlaşmasıyla ilişkili %76 oranında geçerli kelime üretilebildiği görülmektedir. Çıkan sonuç; 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük programında (2018) yer alan anlaşmalarla ilgili kazanımların elde edilebildiği şeklinde değerlendirilmiştir. Bununla birlikte kelime oranlarına bakıldığında Mondros Ateşkes Anlaşması'na ait bilişsel algının Sevr Barış Anlaşması'ndan daha yüksek olduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla Mondros Ateşkes Anlaşması öğrenciler tarafından daha etkin bir şekilde algılanabilmektedir. Bu durumun Mondros Ateşkes Anlaşması konusunun içinde bulunduğu 8. Sınıf T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı (2018) Millî Uyanış: Bağımsızlık Yolunda Atılan Adımlar Ünite ders saatinin (18 ders saati) diğerlerinden daha yüksek olmasıyla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir.

Kelimelerin analizi sonucu, anlaşmaların birbiriyle ilişkilendirilebildiği ve bilişsel olarak beş ortak kategori altında toplanabildiği görülmektedir. Bunlar; Anlaşmalar sonucu ortaya çıkan durum, Duruma neden olan etkenler, Anlaşmalara karşı tepkiler, Anlaşmaların oluşturduğu psikolojik durum, Anlaşmalarla ilişkili; mekân, zaman, kişi, ülke ve milletler kategorileridir. Kategorilerin kelime sayıları ve frekansları değerlendirildiğinde bilişsel açıdan Anlaşmaların ortaya çıkardığı durumun daha etkin bir biçimde algılanabildiği görülmektedir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ortaya çıkardığı durum (kelime sayısı, 59; f, 246) Sevr Antlaşması'na (kelime sayısı 33; f, 120) oranla daha yüksek bir şekilde algılanabilmektedir.

Duruma neden olan etkenler kategorisinde Mondros Ateşkes Antlaşması için üretilen kelime sayısı (11) Sevr Barış Antlaşması'na (7) oranla fazladır. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın "7. ve 24. Maddeleri" sıklıkla tekrarlanan kelimelerdir. Bu durum maddelerin Osmanlı Devleti'nin parçalanma sürecine girmesinde etki eden unsurlar olarak kabul edilebildiğini göstermektedir. Diğer taraftan Sevr Barış Antlaşması ile ilgili "işgal planı" (26) sıklıkla ifade edilen kelimedir. Bu noktada her iki anlaşmayla ilgili öğrencilerin neden sonuç ilişkisi kurabildikleri, Mondros Ateşkes Antlaşması uygulamalarının Sevr Barış Antlaşmasına ortam yarattığının fark edilebildiği görülmektedir. Uzun (2006), anlaşmalarla ilgili neden, nasıl ilişkisinin kurulabilmesinin yüzeysel tarih bilgisinin daha kapsamlı bir boyuta ulaşılabilmesini sağladığını belirtmektedir. Ata ve Keçe (2014), bu ilişkinin kurulabilmesinin tarih okuryazarlığı beceri oluşumuna etki edebildiğini ifade etmektedirler. Dolayısıyla öğrenciler ilgili konularda tarih okuryazarlık becerisini oluşturabilmişlerdir.

Anlaşmalara karşı tepkiler kategorisinde üretilen kelime sayıları Mondros Ateşkes (20) ve Sevr Barış Anlaşmaları (24) açısından birbirlerine yakın bir seviyededir. Bununla birlikte frekans değerleri açısından Sevr Barış Antlaşması (118) Mondros Ateşkes Antlaşması'na (61) oranla daha yüksektir. Dolayısıyla öğrenciler nihai bir anlaşma olarak Sevr'e karşı daha büyük bir tepkinin oluştuğu görüşündedirler. Sevr'e kabul edilemez bir anlaşma olarak tepki gösterildiği; ölü doğmak (43), vatan haini (18) kelimeleri değerlendirildiğinde görülmektedir. Diğer taraftan Millî Mücadelenin Mondros Ateşkes Antlaşması'na karşı tepkinin ortaya çıkardığı bir durum olarak algılanabildiği; Kuvay-ı Milliye (16), Millî Mücadele (10), Kurtuluş Savaşı (7) kelimeleri değerlendirildiğinde ortaya çıkmaktadır.

Anlaşmaların oluşturduğu psikolojik durum kategorisinde yer alan kelimeler şartların olumsuzluğunun algılanabildiğini göstermektedir. Bu noktada umutsuzluk (f=9), bitmek (f=4), tükenmek (f=10) sıklıkla kullanılan kelimelerdir. Andraess (1939,10-15; akt. Öztaş, 2018) tarihin çocuklar için; 3-8 yaş arası masal yaşı, 9-10 yaş arası daha gerçekçi konuların ifade edildiği Robinson yaşı ve 12-13 yaş arasını hakikati fark etme yaşı olduğunu belirtmektedir. Anlaşmaların yarattığı psikolojik durumun algılanabilmesi gerçekliğin fark edilebildiğini hatta dönemin şartlarıyla ilgili empati kurulabildiğini göstermektedir. Empati kurulabilmesi tarihsel öğrenmenin meydana gelebildiğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Lee & Ashby, 2001; Yeager & Foster (2001), akt. Kabapınar, 2007).

Anlaşmalarla ilişkili; mekân, zaman, kişi, ülke ve milletler kategorisinde öğrencilerin zaman algısı diğer öğelere oranla daha yüksektir. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanma tarihi olan 30 Ekim 1918 ve Sevr Barış Antlaşması'nın imzalanma tarihi olan 10 Ağustos 1920 sıklıkla ifade edilen kavramlardır. De Groot-Reuvekamp, Van Bostel, Rox ve Harnett (2014), çocuklarda ilk tarihsel zaman algısının 6. ve 8. Sınıf düzeyinde (9/12 yaş) ortaya çıkmaya başladığını belirtmektedirler. Dolayısıyla ilgili sınıf düzeyi, tarihsel zaman algısının öğrenilebilmesi açısından uygun bir dönemdir. Diğer taraftan anlaşmaların zamansal anlamda hatırdaki kalıcılığının yüksek olduğu Pala ve Şimşek (2016)'in yaptıkları çalışmada da görülmektedir. Birinci Dünya Savaşı, Mondros Ateşkes Antlaşması, Sevr Barış Antlaşması gibi yakın döneme ait tarihi olayların zamansal açıdan bilinme düzeyleri daha yüksektir.

Anlaşmalarla ilgili yazılan 116 cümle analiz edildiğinde bilimsel bilgi içeren cümle oranının %70 yüzeysel bilgi içeren cümle oranının %26 ve kavram yanlışlığı içeren cümle oranının %4 olduğu tespit edilmiştir. F. Ercan, Taşdere ve N. Ercan (2010) ile Işıklı, Taşdere ve

Göz (2011), KİT'nde anahtar kavramları içeren anlamlı bir cümle kurulamaması durumunun öğrencilerin bu kavramları anlamlı olarak ve kavramsal düzeyde öğrenemediği sonucunu ortaya çıkardığını belirtmektedirler. Dolayısıyla bilimsel bilgi içeren cümle oranı, konuyla ilgili anlamlı bir öğrenmenin ve KİT'in uygulama nedenlerinden biri olan öğretimde çıktının ne düzeyde olduğuyla ilgili ölçme eyleminin gerçekleşebildiğini göstermektedir. Nitekim kavram yanılıgısı ifade eden cümlelerin sayısal oranı bu durumu desteklemektedir.

Çalışmadan çıkan sonuçlara bağlı olarak şu öneriler getirilebilir;

- KİT, 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konuları ile ilgili öğrencilerin öğrenme düzeylerinin değerlendirilmesi ve belirlenmesinde ölçme aracı olarak kullanılabilir.
- KİT, 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konuları ile ilgili kavram yanılıgılarının belirlenmesi amacıyla kullanılabilir.
- KİT, 8. sınıf öğrencilerinin nitelikli liselere girmek için çalıştığı bir ortamda, Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konularının kavramsal açıdan öğrenilmesine olumlu katkı yapabilir.
- KİT, sosyal bilgiler disiplinlerinden biri olan tarih konularını değerlendirmek amacıyla kullanılabilir.

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar; araştırmanın tasarlanma, uygulanma, verilerin analiz ve değerlendirilme aşamalarına eşit oranda katkıda bulunmuşlardır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar yaptıkları çalışmayla ilgili bir çıkar çatışmalarının olmadığını beyan etmektedirler.

References

- Akpınar, A. (2016). Factors influencing the use of urban greenways: a case study of Aydın, Turkey. *Urban Frostery & Urban Greening*, 16, 123- 131.
- Altıntaş, S., Kabaran, G., & Kabaran, H. (2018). Determining preservice teachers' cognitive structures on the concept of curriculums via the word-association test. *Turkish Studies*, 13(4), 1397-1411.
- Ata, B. & Keçe, M. (2014). The elements affecting students' historical literacy levels: a qualitative research based on teachers' opinions. *Turkish History Education Journal (TUHED)*, 3 (2), 1-23.
- Ayaz, E., Karakaş, H. & Sarıkaya, R. (2016). Class teacher candidates' opinions on the concept of nuclear power: the sample of independent word associaton test. *Cumhuriyet University Faculty of Science Science Journal (CSJ)*, 37, 42-54.
- Bahar, M., Johnstone, A.H. & Sutcliffe, R.G. (1999). Investigation of Students cognitive structure in elementary genetics through word association tests. *Journal of Biological Education*, 33 (3), 134-141.

- Bahar, M., & Kılıç, F. (2001). Kelime iletişim testi yöntemi ile Atatürk İlkeleri arasındaki kavramsal bağların araştırılması. *IX. Eğitim Bilimleri Kongresi*, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Bahar, M. & Özatlı, N.S. (2003). Kelime iletişim test yöntemi ile lise 1. sınıf öğrencilerinin canlıların temel bileşenleri konusundaki bilişsel yapılarının araştırılması. *Journal of Balıkesir University Institute of Science and Technology*, 5(2), 75-85.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. & Bıçak, B. (2014). *Geleneksel- tamamlayıcı ölçme değerlendirme teknikleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Barr, R., Barth, J. L., & Shermis, S. S. (2013). *Sosyal bilgilerin doğası*. (C. Dönmez; translate). Ankara: Pegem Akademi.
- Çiftçi, S. (2009). An essay about basic qualities of word associations that points out gender variable. *Turkish Studies*, Volume 4/3, 633-654.
- De Groot-Reuvekamp, M. J., Van Boxtel, C., Røx, A. & Harnett, P. (2014). The understanding of historical time in the primary history curriculum in England and the Netherlands. *Journal of Curriculum Studies*, Volume: 46, 487–514.
- De Groot-Reuvekamp, M., Ros, A., van Boxtel C. & Oort, F. (2017). Primary school pupils' performances in understanding historical time. *Education 3-13*, 45(2), 227-242.
- Deveci, H., Çengelci Köse, T., & Gürdoğan Bayır, Ö. (2014). Investigation of pre-service teachers' cognitive structures on the concepts of social sciences and social studies through word association tests. *Adiyaman University Journal of Social Sciences*, 7(16), 101–124.
- Doğan, S., Güngör, M., & Güngör, O. (2018). Turizm meslek yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medyaya yönelik bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla belirlenmesi. *Tourism Academic Journal*, 5(1), 166-176.
- Ekici, G., Gökmen, A., & Kurt, H. (2014). Determining student teachers' cognitive structure on the concept of "computer". *GEFAD/GUJGEF*, 34(3): 357-401.
- Er Tuna, Y. (2018). Determination of history and social studies teacher candidates' cognitive structures on Atatürk principles via word association. *Turkish History Education Journal*, 7 (1), 43-68.
- Ercan, F., Taşdere, A., & Ercan, N. (2010). Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla bilişsel yapının ve kavramsal değişimin gözlenmesi. *Journal of Turkish Science Education*, 7 (2), 136-154.
- Eren, F. (2012). *İlköğretim öğrencilerinin bilişim teknolojileri algılarının kelime ilişkilendirme testi kullanılarak incelenmesi*. Unpublished master's thesis, Necmettin Erbakan University Institute of Education Science, Konya.
- Güneş, H., & Gözüm, A.İ.C. (2013). Using the word association method or detection of the effect of ecology knowledge learned in primary education on readiness of 10th grade students. *Journal of Research in Education and Teaching*, 2(3), 252-264.
- Gürkan, B., Aksoy, N. & Erbağcı, N. (2020). Evaluation of elementary school students' cognitive structures regarding interdisciplinary concepts. *Marmara University Atatürk Education Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 52, 617-643.

- Işıkılı, M., Taşdere, A., & Göz, N. L. (2011). Investigation teacher candidates' cognitive structure about principles of ataturk through word association test. *Uşak University Journal of Social Science*, 4(1), 50-72.
- İnel, Y., Akar, C., & Üztemur, S. (2016). 8th students' perceptions towards administration types: revealing their cognitive sturctures via word association test. *Journal of History School (JOHS)*, 9(28), 523-540.
- İnel, Y. & Ünal, A.İ. (2018). Middle school students' cognitive structures of "the State", and "the Government". *Journal of Anatolian Cultural Research*, 2(2), 1-13.
- Kabapınar, Y. (2007). *The images of "others" and tolerance in Turkish History and social studies textbooks: "not us", "the other is to blame"*. In Kaymakcan, R. and Leirvik, O. (Eds), Teaching for tolerance in Muslim Majority societies (pp. 33-49). İstanbul, DEM Publishing.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademi.
- Kaya, B. (2014). *Sosyal bilgiler ve düşünme becerileri*. In Turan, R., Sünbül, A. M. and Akdağ, H. (Eds), Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar- 1 (pp. 147-163). Ankara: Pegem Akademi Publishing.
- Kaya, B. & Bozyiğit, R. (2019). Considerations of pre-service geography teachers related to the concept of geography. *International Journal of Geography and Geography Education*, 39, 55-69.
- Karabekir, K. (1992). *Paşaların Hesaplaşması, İstiklal Harbine Neden Girdik, Nasıl Girdik, Nasıl İdare Ettik?*, Edt. İsmet Bozdağ, İstanbul: Emre.
- Keskin, E. & Örgün, E. (2015). Conceptual analysis of sustainable tourism phenomenon by means of word association test: Ürgüp sample. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(1), 30-40.
- Keskin, E., Örgün, E., & Akbulut, B. A. (2017). Analysis of gastronomy concept throught the word association test. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(3), 255-267.
- Köçer, M., & Demir, S. B. (2009). Validity and reliability of attitude scale developed for the Atatürk's principles and revolutions. *GEFAD*, 29(3), 877-887.
- Köseoğlu, F., & Bayır, E. (2011). Examining cognitive structures of chemistry teacher candidates about gravimetric analysis through word association test method. *Trakya University Faculty of Educational Journal*, 1(1), 107-125.
- Kurt, H. & Ekici, G. (2013). Determining biology student teachers' cognitive structure on the concept of "osmosis" through the free word-association test and the drawing writing technique. *Turkish Studies*, 8(12), 809-829.
- Marshall, M. N. (1996). Sampling for qualitative research. *Family Practice*, 13(6), 522-526.
- MONE (2018). *History of revolution and Kemalism course curriculum (Middle school 8th grade)*. Ankara: MONE.
- Merriam, S.B. (2015). *Qualitative research a gfmruide to design and implementation* (Edt. S. Turan). Ankara: Nobel Publishing.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. New York: Sage.

- Nakiboğlu, C. (2008). Using word associations for assessing nonmajor science students' knowledge structure before and after general chemistry instruction: the case of atomic structure. *Chemistry Education Research and Practice*, 9, 309-322.
- Önel, A. & Yüce, Z. (2016). Determining the cognitive structures of science teacher candidates on "evolution" through word association test. *Journal of Educational Sciences Research*, 6(1), 23-33.
- Özata Yücel, E. & Özkan, M. (2010). Determining the environmental perceptions of pre-service science teachers through word association. *E-International Journal of Educational Research*, 5(4). 41-56.
- Özatlı, N. S. & Bahar, M. (2010). Revealing students' cognitive structures regarding excretory system by new techniques. *Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of Education*, 10(2), 9-29.
- Özdemir, M.A. (2018). Examining tourism students' cognitive structures towards leisure time and recreation concepts through word association test. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 4(1), 219-236.
- Öztaş, S. (2018). An instructional material in history courses: literary works. *RumeliDE Journal of Language and Literature Studies*, No:11, 27-41.
- Pala, F. & Şimşek, A. (2016). Teaching dates in social studies. *Turkish History Education Journal (TUHED)*, 5(1), 136-156.
- Polat, G. (2013). Determination of the cognitive structures of grade 9 students through word association test techniques. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*, 7(1), 97-120.
- Tokcan, İ. H., Yiter, E. (2017). Examining the 5th grade students' perceptions about natural disaster through the word association tests. *Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty (JKEF)*, 18(1), 115-129.
- Türkmen, Z. (2000). 30 Ekim 1918 tarihli Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre Türk ordusunun kuruluş ve kadrosuna bir bakış. *Journal of The Center for Ottoman Studies Ankara University (OTAM)*, No: 11, 615-632.
- Uzun, H. (2006). Science of history and causality in history. *Gazi University Journal of Kırşehir Education Faculty*, 7(1), 1-13.
- Yazıcı, H., Yazıcı, S., Kulaca, İ. & Ertürk, A. (2019). Examining the 5th grade students' perceptions about natural disaster through. *Muğla Sıtkı Koçman University 2 nd International Elementary Education Congress (full text book in; 215-217)*, Muğla.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.